

Sygn. akt III AUa 246/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Górską
-----------------	---------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2023 r. w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 23 lutego 2022 r., sygn. akt VI U 1039/21

oddala apelację.

	Beata Górską	
--	--------------	--

Sygnatura akt III AUa 246/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.11.2021 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. dokonał przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonej J. D. na podstawie art. 26a, 114 i 118 ustawy emerytalnej i wypłacił wyrównanie za okres od 01.07.2018 roku do 30.11.2021 roku.

Ubezpieczona J. D. odwołała się od tej decyzji. Wniosła o zmianę decyzji i wypłacenie jej wyrównania świadczenia od dnia 11.02.2016 roku do 30.06.2018 roku albowiem z uwagi na błąd organu rentowego nie uwzględniono jej składek odprowadzanych na KRUS już od chwili przyznania prawa do emerytury, tj. od 11.02.2016 roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że sporną decyzją uwzględniając zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników dokonał przeliczenia należnego ubezpieczonej świadczenia od dnia 1.07.2018 roku, tj. za 3 lata wstecz od momentu złożenia przez ubezpieczoną wniosku.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2022 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. D. urodziła się (...). Dnia 14.01.2016 roku wystąpiła z wnioskiem o emeryturę. Do wniosku dołączyła zaświadczenie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału regionalnego w Z. z dnia 8.01.2016 roku z informacją o podleganiu przez J. D. od dnia 01.07.2004 roku i nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacaniu z tego tytułu stosownych składek.

Na mocy decyzji z dnia 18.02.2016 roku przyznano J. D. emeryturę w kwocie zaliczkowej do czasu skorygowania nieprawidłowości na jej koncie ubezpieczeniowym. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego, kolejną decyzją z dnia 25.08.2016 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę. W decyzji tej ZUS ustalił: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 23761,00 zł; kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 350960,62 zł; średnie dalsze trwanie życia: 253,90 miesięcy; kwotę emerytury: 1475,86 zł. Od decyzji J. D. się nie odwołała.

Dnia 19.07.2021 roku J. D. wniosła o doliczenie do otrzymywanego świadczenia okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników od daty przyznania emerytury. Pismem z dnia 01.09.2021 roku KRUS Oddział regionalny w Z. poinformował, iż ubezpieczona nie ma ustalonego prawa do świadczeń emerytalno-rentowych w KRUS a pismem z dnia 05.11.2021 roku, iż J. D. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01.07.2004 roku do 18.02.2016 roku.

Decyzją z dnia 19.11.2021 roku, znak: (...), organ rentowy zmienił dotychczasowe decyzje w punkcie dotyczącym wysokości emerytury i przeliczył emeryturę ubezpieczonej od dnia 01.07.2018 roku poprzez doliczenie zwiększenia emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Jednocześnie ustalił wysokość wyrównania świadczenia za okres od 01.07.2018 roku do 30.11.2021 roku na kwotę 4598,40 zł. Wysokość emerytury wyniosła 1 853,71 zł brutto.

Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie bezsporne było to, że organ rentowy przyznając ubezpieczonej po raz pierwszy emeryturę nie uwzględnił faktu opłacania przez ubezpieczoną składek na ubezpieczenie społeczne rolników pomimo posiadania na tę okoliczność stosownego zaświadczenia z KRUS. Błąd ten powielał w kolejnych decyzjach, co przekładało się na wysokość emerytury ubezpieczonej. Bezsporne było i to, że ubezpieczona dnia 19.07.2021 roku wystąpiła o doliczenie do wysokości jej emerytury opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników oraz, że pozwany rozpoznając ten wniosek ustalił popełnienie przez siebie błędu co skutkowało wydaniem zaskarżonej decyzji i przyznaniem prawa do zwiększenia wysokości emerytury o kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres trzech lat poprzedzających miesiąc, w którym złożony został wniosek.

Przedmiotem sporu było zatem to, czy organ rentowy prawidłowo dokonał zwiększenia wysokości emerytury za trzy lata wstecz począwszy od 01.07.2018 roku, czy też rację ma odwołująca się, że zwiększenie to powinno objąć cały okres, od którego przyznano jej prawo do emerytury tj. od 11.02.2016 roku.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2021, poz. 291 ze zm.), w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Sąd Okręgowy zwrócił zatem uwagę, że zgodnie z cytowanym art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy obowiązuje zasada, według której odmowa lub przyznanie niższych świadczeń w następstwie błędu organu rentowego lub odwoławczego uzasadnia wypłatę świadczeń za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. Zasada ta obowiązuje także wtedy, gdy błąd organu rentowego wynikał z zawinięcia pracownika organu rentowego.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, sposób obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonej, sporządzony przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji, nie budził wątpliwości Sądu i tym samym zaskarżona decyzja okazała się prawidłowa.

Wobec powyższego Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.

Ubezpieczona wniosła apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości. Ubezpieczona domagała się zmiany wyroku oraz uwzględnienia jej odwołania poprzez przyznanie jej wyrównania emerytury poczynając od dnia 11.02.2016 roku albowiem z uwagi na błąd organu rentowego nie uwzględniono jej składek odprowadzanych na KRUS już od chwili przyznania prawa do emerytury, tj. od 11.02.2016 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosku, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest trafny i odpowiada prawu. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy należycie zebrał materiał dowodowy, prawidłowo go ocenił i trafnie ustalił, że nie ma podstaw prawnych do wypłaty ubezpieczonej świadczenia za okres wcześniejszy aniżeli 3 lata wstecz od miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia.

W realiach niniejszej sprawy poza sporem pozostawało to, że organ rentowy dopuścił się błędu, który polegał na tym, że przyznając ubezpieczonej po raz pierwszy emeryturę (w 2016 roku) nie uwzględnił faktu opłacania przez ubezpieczoną składek na ubezpieczenie społeczne rolników pomimo dysponowania stosownym zaświadczeniem z KRUS. Skoro organ rentowy dysponował takim zaświadczeniem to mógł i powinien zatem już wówczas wydać decyzję prawidłową tj. z uwzględnieniem zwiększenia emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Jednakże apelująca nie ma racji, że wskutek błędu organu rentowego należy się jej świadczenie za cały okres błędu organu rentowego.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3; 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Z treści powyższego przepisu wynika jednoznacznie, że jeżeli wydana decyzja co do prawa lub wysokości była wynikiem błędu organu rentowego, wówczas świadczenie wypłaca się jedynie za trzy lata wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie prawa lub jego wysokości.

By ostatecznie rozwiązać wątpliwości apelującej powtórzyć trzeba, że błąd organu rentowego rozumiany jest w judykaturze szeroko. Oznacza on każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania samego organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracowników albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów, w tym także naruszenia prawa wskutek niewłaściwej wykładni obowiązujących przepisów. Przepis art. 133 ust. 1 określa terminy wypłat świadczeń emerytalno-rentowych w razie ponownego ustalenia prawa do nich lub ich wysokości. Przepis ten deklaruje, że w tym zakresie obowiązują ogólne zasady wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych, tj. świadczenie przyznane lub podwyższone wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu (art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy o e.r. FUS). Wyjątek

stanowi tu sytuacja, w której ponowne ustalenie prawa do świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego lub odwoławczego (art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o e.r. FUS). Jeżeli w tych warunkach organ rentowy lub odwoławczy przyzna lub podwyższy świadczenie, wypłaca się je od miesiąca złożenia pierwotnego wniosku lub wydania decyzji z urzędu, nie dłużej jednak niż za okres 3 lat wstecz, liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy (por. uchwałę SN z dnia 28 czerwca 2005 r., III UZP 1/05, OSNPUSiSP 2005, nr 24, poz. 395; wyrok SN z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 116/01, OSNPUSiSP 2003, nr 24, poz. 599; wyrok SA w Białymstoku z dnia 9 września 1998 r., III AUa 374/98, OSA 1999, z. 3, poz. 16; wyrok SA w Gdańsku z dnia 20 czerwca 1995 r., III AUr 549/95, OSA 1995, z. 7-8, poz. 64 oraz wyrok SA w Katowicach z dnia 9 czerwca 2010 r., III AUa 3917/09, LEX nr 785489).

Aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 19 lutego 2002 r. (sygn. II UKN 116/01, OSNP 2003/24/599), zgodnie z którym powołany przepis nie daje podstawy prawnej do przyznania podwyższonych świadczeń od daty powstania prawa do nich, jeżeli prawo to powstało wcześniej niż trzy lata przed zgłoszeniem wniosku, nawet w przypadku jeżeli niezrealizowanie tego prawa było następstwem błędu organu rentowego.

Ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w dniu 19.07.2021 roku to organ rentowy uczynił prawidłowo przeliczając wysokość należnej ubezpieczonej emerytury od dnia 1 lipca 2018 roku tj. za okres 3 lat wstecz od złożenia wniosku. Żądanie ubezpieczonej przyznania podwyższonego świadczenia za okres wcześniejszy niż 3 lata przed zgłoszeniem wniosku nie znajduje podstaw w treści art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Z tych powodów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację jako nieuzasadnioną oddalił.

SSA Beata Górską